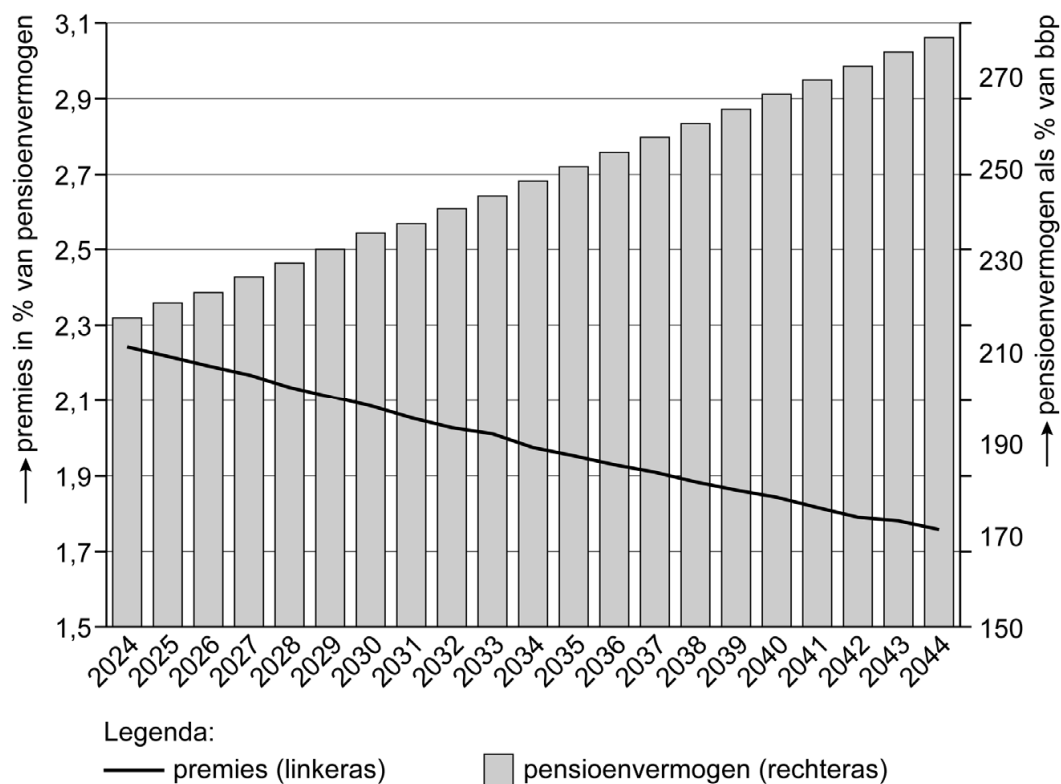

Opgave 2 Pensioenmodel

Een econoom heeft de verwachtingen over het pensioenstelsel uitgewerkt in een model voor de komende 20 jaar (figuur 1).

Figuur 1 Pensioenmodel econoom (2024–2044)

Bij het opstellen van het model is de econoom uitgegaan van onderstaande aannames over de periode 2025–2044:

- a jaarlijkse inflatie = 2%;
- b jaarlijkse reële economische groei = 0,5%;
- c jaarlijkse rendement pensioenvermogen = 3,5%;
- d de premiedruk (premie als % van het bbp) blijft gelijk;
- e het aantal premieplichtingen (actieven) blijft gelijk;
- f de kapitaalinkomens blijven gelijk.

- 2p 7 Leg uit dat er bij de pensioenen sprake is van ruilen over tijd.
- 2p 8 Leg uit met behulp van de aannames of de totale pensioenuitgaven zullen afnemen of toenemen als de uitkeringen welvaartsvast zijn.

Pensioenfondsen noemen het verschil tussen de betaalde premies en uitgekeerde pensioenen de netto opgebouwde pensioenbesparing.

- 1p **9** Is de netto opgebouwde pensioenbesparing een stroomgrootheid of een voorraadgrootheid? Motiveer je keuze.

De lijn in figuur 1 geeft aan dat de premies als percentage van het totale pensioenvermogen dalen.

Gebruik de aannames a, b, c en d en figuur 1.

- 2p **10** Leg uit dat de premies als percentage van het totale pensioenvermogen dalen.

De econoom heeft geen rekening gehouden met de pensioenleeftijd. De econoom geeft aan dat het verhogen van de pensioenleeftijd kan leiden tot een hogere koopkracht van de huidige premieplichtigen.

- 2p **11** Leg uit dat een hogere pensioenleeftijd kan leiden tot een hogere koopkracht van de huidige premieplichtigen.